

บัตรข้อมูลคัมภีร์โบราณภาคอีสาน

รหัส

หมวด	เลขที่มัด	เรื่อง/ ชุด

๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

๒. หมู่ที่ ๘ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

๓. ชื่อเรื่อง ศาสดาฉบับกรม (สงเคราะห์¹)

๔. หมวด

- | | | |
|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> ๐๑ พระวินัย | <input checked="" type="checkbox"/> ๐๘ โอวาทคำสอน | <input type="checkbox"/> ๑๕ กฎหมาย |
| <input type="checkbox"/> ๐๒ พระสูตรตันตปิฎก | <input type="checkbox"/> ๐๙ ประเพณีพิธีกรรม | <input type="checkbox"/> ๑๖ ตำราอักษรศาสตร์ |
| <input type="checkbox"/> ๐๓ พระอภิธรรม | <input type="checkbox"/> ๑๐ ธรรมทั่วไป | <input type="checkbox"/> ๑๗ กวีนิพนธ์ร้อยกรอง |
| <input type="checkbox"/> ๐๔ คัมภีร์ภาษาบาลี | <input type="checkbox"/> ๑๑ นิยายธรรม | <input type="checkbox"/> ๑๘ ตำราโหราศาสตร์ |
| <input type="checkbox"/> ๐๕ บทสวดมนต์ | <input type="checkbox"/> ๑๒ นิยายนิทานพื้นบ้าน | <input type="checkbox"/> ๑๙ ตำรายา |
| <input type="checkbox"/> ๐๖ อานิสงส์/ฉลอง | <input type="checkbox"/> ๑๓ ตำนานพุทธศาสนา | <input type="checkbox"/> ๒๐ รวมหลายหมวด |
| <input type="checkbox"/> ๐๗ ชาดก | <input type="checkbox"/> ๑๔ ตำนานเมือง/ราชวงศ์ | <input type="checkbox"/> ๒๑ อื่น ๆ |

๕. อักษร ไทย ธรรมอีสาน ไทยน้อย ขอม

อื่น ๆ ขอมไทย (บางคำในตอนที่)

๖. ภาษา ไทย (เพียงเล็กน้อยในตอนท้าย) ไทยอีสาน บาลี (เพียงเล็กน้อยในตอนท้าย)

อื่น ๆ ภาษาเขมร

¹ สกัดตามอักขรวิธีที่ปรากฏในโบราณต้นฉบับ

๓. ลักษณะเอกสาร ใบลานยาว ใบลานสั้น สมุดข่อย อื่น ๆ
๔. จาร/บันทึก เมื่อ จ.ศ. พ.ศ. ๒๕๐๘ ไม่ปรากฏ
๕. จำนวนผูก/เล่ม ที่พบ ๑ ผูก/เล่ม
๑๐. ลักษณะชุด ครบชุด ไม่ครบชุด ไม่ปรากฏ ต่างชุด
๑๑. สภาพเอกสาร ดีมาก ดี ชำรุดเล็กน้อย ชำรุดมาก
๑๒. การซ่อมแซม ซ่อมสายสนอง ซ่อมใบลานหรือสมุดข่อย ไม่ได้ซ่อม
- ไล่ไม้ประกบ ห่อผ้าใหม่ ทำความสะอาด
- อื่น ๆ
๑๓. ถ่ายไมโครฟิล์ม ไม่ถ่าย ถ่ายเมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.
๑๔. หมายเหตุ
-
-
๑๕. วันที่ เดือน ปี ที่สำรวจ
๑๖. ชื่อผู้สำรวจ (๑) (๒)
๑๗. หมายเหตุเพิ่มเติม อาจารย์ ดร.ดิเรก หงษ์ทอง อ่านและสรุปความเนื้อหาของคัมภีร์เรื่องนี้จากภาษาเขมรเป็นภาษาไทย เมื่อเดือนสิงหาคม-กันยายน ๒๕๖๗

โครงการรวบรวมคัมภีร์อักษรขอมโบราณ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

เนื้อหาโดยสังเขปของศาสตรานับกรรม (สปรกฏญัฏฺ์กรัฎฐ) ตำนวนวัดปราสาทศิลาราม จังหวัดสุรินทร์

ศาสตรานับกรรมเรื่องนี้จารเป็นภาษาเขมร โดยใช้อักษรขอมหรืออักษรเขมร ชนิดอักษรมูล (ตัวกลม) ไบลานแผ่นแรกของคัมภีร์แนะนำชื่อคัมภีร์ว่า “**โละสปรกฏญัฏฺ์กรัฎฐ ฤคสมภย์ธฤฎฐาสณ** (คำแปล-นี้[คือ]ศาสตรานับกรรม ไว้สำหรับวัดปราสาท[ศิลาราม])” ต่อจากนั้น ไบลานแผ่นต่อ ๆ มา จารเรียงอักษรเขมรจากซ้ายไปขวา แผ่นละ ๕ บรรทัด โดยจารทั้งด้านหน้าและด้านหลังของแผ่นลาน และใช้เลขเขมร ๑-๔ ระบุเลขหน้าของไบลานแต่ละแผ่น

เนื้อหาของคัมภีร์เรื่องนี้กล่าวความโดยสรุปได้ว่า คัมภีร์เริ่มต้นแนะนำด้วยท้าวชื่อ “**จบบักรรม (ญฎฐกรัฎฐ)**” และได้ยกย่องคุณค่าของตัวบทนี้ว่า เป็นสิ่งประเสริฐ เพราะมีไว้ใช้สั่งสอนชนทั้งหลาย จากนั้นได้แนะนำให้ผู้ใช้คัมภีร์นี้ แสดงกิริยานอบน้อมยามหิบบใช้ เพื่อบังเกิดบุญกุศลและปัญญาตามมา ต่อมาได้เริ่มสั่งสอนสามเณรให้ประพฤติตนตามพระวินัย ไม่กระทำความเหลวไหล ปฏิบัติตนให้สมกับที่บิดามารดานำมาบวชเรียน นอกจากนี้ คัมภีร์ยังได้สอนสามเณรให้พากเพียรเขียนอ่าน สวดเรียน ตามคำสอนของครูอุปัชฌาย์ ผู้ซึ่งดำเนินตามแนวทางของพระพุทธองค์ มีการสอนให้ยึดถือครูอุปัชฌาย์เป็นแบบอย่าง เคารพและยกย่องท่านเสมอเจ้าชีวิต รับใช้และปรนนิบัติท่านผู้เปรียบดังบิดามารดา และเป็นผู้นำทางสามเณรไปสู่เป้าหมายทั้งเล็กและใหญ่ หาไม่แล้ว สามเณรที่มุ่งหมายจะเรียนเองตามลำพัง จักต้องหลงทางไปได้ มิเพียงเท่านั้น คัมภีร์นี้ยังได้สอนให้สามเณรประพฤติตนตามแนวทางคำสอนที่ปรากฏในคัมภีร์ ประพฤติตนตามกฎของสงฆ์ รวมถึงให้รู้จักบุญคุณของบิดามารดาและครูอุปัชฌาย์ โดยในการสั่งสอนนี้ ยังมีการโน้มน้าวใจสามเณรให้เห็นถึงกุศลกรรมที่เกิดจากการเชื่อฟังคำสอน โดยชี้ให้เห็นผลของความพากเพียรในการปฏิบัติตามคำสอนว่า สามเณรจะบังเกิดปัญญา สามารถอุทิศบุญกุศลแต่บิดามารดา และอาจสั่งสมบุญบารมีกระทั่งนำพาญาติ ๆ ทั้งหลายดำเนินไปบนหนทางธรรมอันประเสริฐ แต่หากสามเณรเลือกสีกออกไปประกอบสัมมาชีพ ผลจากการปฏิบัติตามคำสอนดังกล่าว จะบันดาลให้มียศศักดิ์ ได้เป็นใหญ่เป็นโต และหากมีบุญได้ไปรับใช้องค์พระมหากษัตริย์ ย่อมปรากฏยศศักดิ์รุ่งเรือง ในทางกลับกัน หากสามเณรเลือกดำเนินชีวิตต่อไปบนหนทางธรรม ขอให้อุตสาหะพากเพียรอย่างยิ่งยวด เพื่อไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน

หลังจารเนื้อหาบรรณคดีคำสอนเขมรข้างต้นเสร็จแล้ว ผู้จารได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการจาร เป็นภาษาเขมร โดยถ่ายทอดด้วยอักษรขอมหรืออักษรเขมร ชนิดอักษรเรียง (ตัวเอียง) ในขนาดที่เล็กกว่าอักษรมูลซึ่งใช้จารเนื้อหาข้างต้น เนื้อหาในส่วนท้ายนี้กล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ หลายประเด็น ดังนี้ (๑) **วันที่จารเสร็จ** คือ วันอาทิตย์ แรม ๕ ค่ำ เดือนสาม (มาฆมาส) ปีมะเส็ง พ.ศ. ๒๕๐๘ (๒) **นามผู้จาร** คือ อาจารย์ณุม (๓) **วัดที่จารถวาย** คือ วัดปราสาทศิลาราม หมู่ ๔ ตำบลเฉนียง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ (๔) **วัตถุประสงค์ของการจาร** คือ ผู้จารเห็นว่า หากปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามแนวทางของคัมภีร์นี้ ศาสตรานับกรรมเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่ต่อบุคคลนั้นทั้งในปัจจุบันและ

อนาคต และผู้จารเลือกจารคัมภีร์เรื่องนี้ไว้เพื่อป้องกันการสูญสิ้นไป (๕) คำอธิบายของผู้จารทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาบาลีซึ่งมีพระนิพพานเป็นเป้าหมายสูงสุด ได้แก่ การตั้งความปรารถนาให้ตนเองมีปัญญาฉลาดว่องไว เห็นแจ้งตลอดทั้งโลกียโลก และขอให้มีความสุข ปราศจากทุกข์ โรค และภัยทั้งหลายมาเบียดเบียน รวมทั้งได้อธิบายเป็นภาษาบาลีว่า สุทินนํ วัตเม ทานัง อาสวักขยาวหัง โหตุ อนาคตเต กาลे निपपाने ปัจจโยโหตุ

หมายเหตุ ภาษาเขมรที่พิมพ์ข้างต้นสะกดตามอักขรวิธีที่ปรากฏในใบลานต้นฉบับ ซึ่งมีวิธีเขียนที่ต่างไปเล็กน้อยจากอักขรวิธีภาษาเขมรปัจจุบัน และในการสะกดคำคำเดียวกันแต่ละแห่งในใบลานก็ไม่สอดคล้องกัน